

ENERJİ PİYASASI DÜZENLEME KURUMU

**PETROL VE LPG PİYASASI
FİYATLANDIRMA
RAPORU**

Kasım 2023

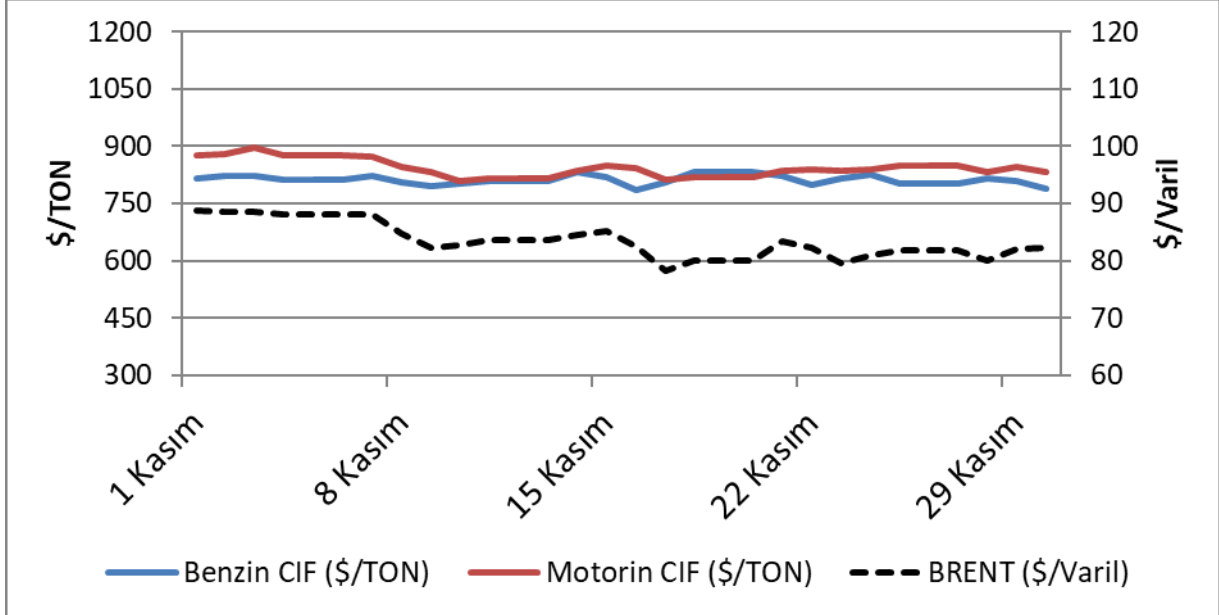
A. PETROL PİYASASI

1. Kasım Ayında Uluslararası Piyasalarda ve Türkiye’de Ürün Fiyatlarının Seyri

1.1. Uluslararası Piyasalar

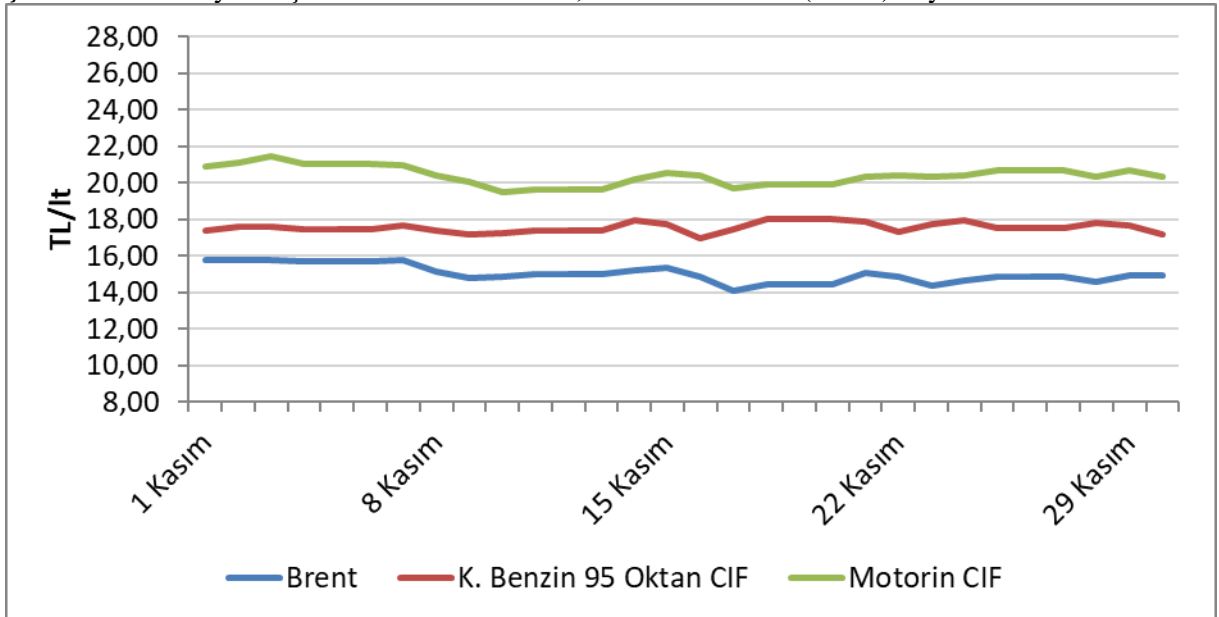
Ülkemizin takip ettiği Platts European Market Scan’da, CIF MED (Genova/Lavera) başlığı altında, benzin ve motorin ürünleri ile Brent tipi ham petrol (Dated-Brent) için yayımlanan fiyatlar Şekil-1’de sunulmuştur.

Şekil-1: Kasım Ayı Kurşunsuz Benzin 95 Oktan, Motorin ve Brent (Dated) Seyri-1

Söz konusu veriler TL/lit’ye çevrilerek Şekil-2’de sunulmuştur.

Şekil-2: Kasım Ayı Kurşunsuz Benzin 95 Oktan, Motorin ve Brent (Dated) Seyri-2

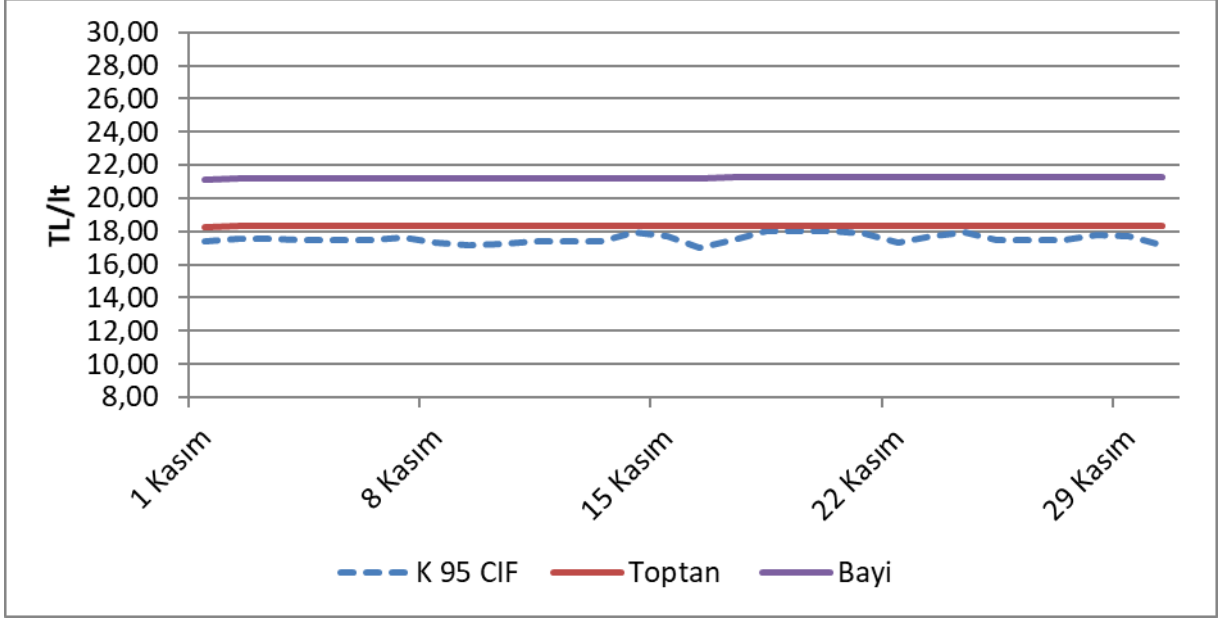

Yukarıdaki şekillerden anlaşılacağı üzere, benzin fiyatlarında uluslararası piyasada Kasım ayı boyunca büyük bir değişim gözlenmemiştir. Motorin fiyatlarına bakıldığında ise Kasım ayının ikinci haftası başında hafif düşüş seyri ile başlayarak kalan dönem boyunca oluşan durumu koruyarak devam ettiği gözlenmiştir. Brent petrolün varil fiyatı ortalama 83,51 dolar civarında gerçekleştiği görülmektedir.

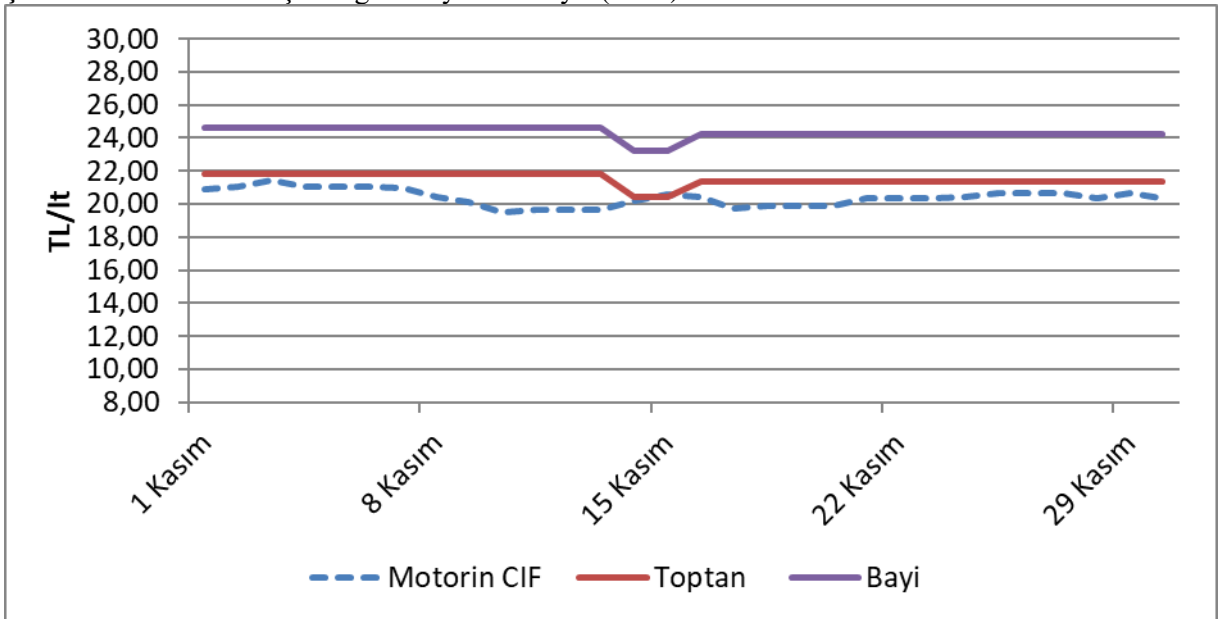
Türkiye

Ülkemizin takip ettiği Platts European Market Scan'da fiyatlar, günlük olarak yayımlanmakta iken, ülkemizde fiyatlar günlük güncellenmemekte olup söz konusu fiyatlardaki değişiklikler Dolar/TL kurundaki değişimler de dikkate alınarak belli bir metodolojiye göre nihai fiyatlara yansıtılmaktadır. Bu çerçevede, yurt içi kurşunsuz benzin 95 oktan ve motorinin vergisiz fiyatlarının Kasım ayındaki seyri Şekil-3 ve Şekil-4'te sunulmuştur.

Şekil-3: Kurşunsuz Benzin 95 Oktan Yurt İçi Vergisiz Fiyatının Seyri (TL/lt)

Şekil-4: Motorin Yurt İçi Vergisiz Fiyatının Seyri (TL/lt)

Kasım ayı boyunca uluslararası piyasalardaki fiyatlara bağlı olarak kurşunsuz benzin 95 oktan ve motorin fiyatları ülkemizde değişim göstermiş ve vergisiz bayi satış fiyatı ortalaması 95 oktan kurşunsuz benzin için 21,22 TL/lt ve motorin için 24,33 TL/lt olarak gerçekleşmiştir.

2. Kasım Ayı Benzin ve Motorin Fiyat Oluşumu (İstanbul Avrupa Yakası)

Bu bölümde, gösterge niteliğinde olması açısından, İstanbul Avrupa Yakasında oluşan benzin ve motorinin vergili fiyatlarının Kasım ayı boyunca nasıl seyrettiği ve nihai fiyat içerisindeki paylarının dağılımı incelenmektedir.

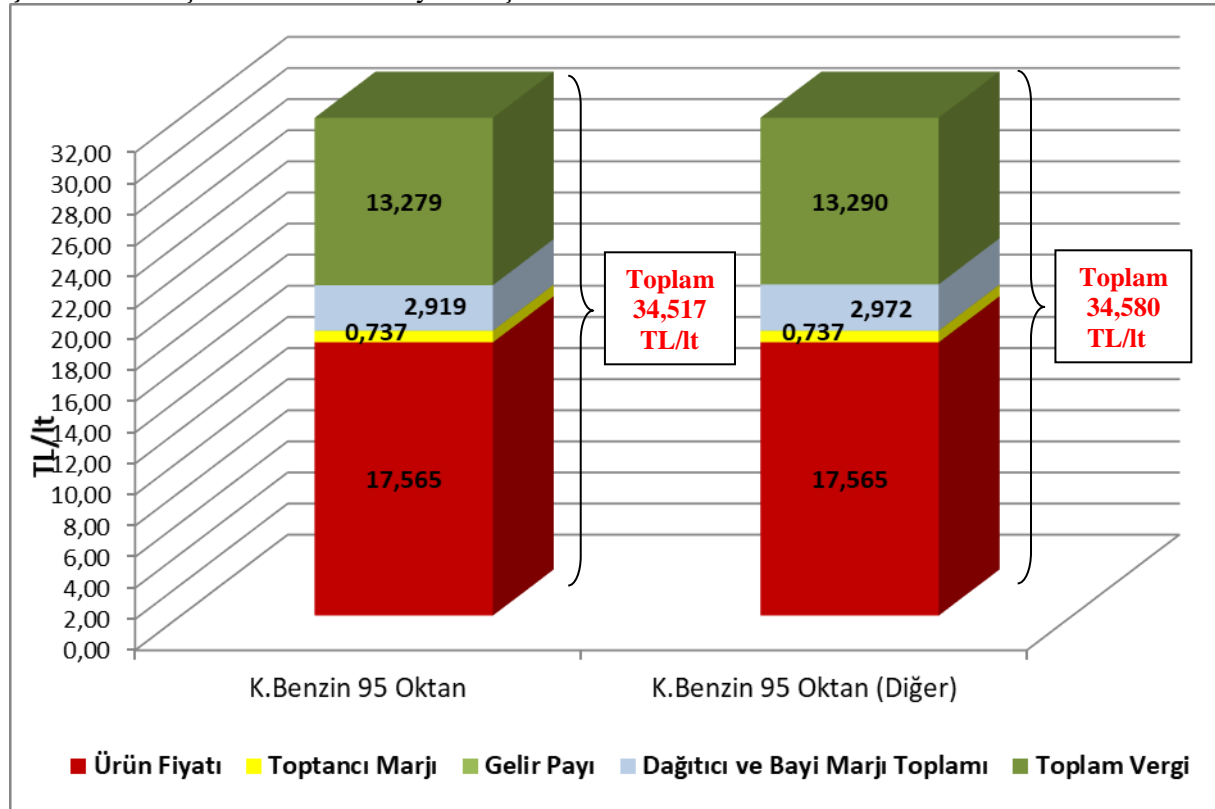
2.1 Benzin Türleri Fiyat Oluşumu (İstanbul Avrupa Yakası – Bir Litre)

Hâlihazırda resmi olarak tanımlı benzin türleri “Kurşunsuz Benzin 95 Oktan”, “Kurşunsuz Benzin 95 Oktan (E10)”, “Kurşunsuz Benzin 98 Oktan” ve “Kurşunsuz Benzin 98 Oktan (E10)” olmak üzere dört adettir. Ancak, bu ürünlerden sadece 95 oktan kurşunsuz benzin akaryakıt istasyonlarında yaygın olarak satılmakta, bu ürün de standart ve farklılaştırılmış olmak üzere tüketiciye iki farklı şekilde sunulmaktadır. Bu ürünlerin İstanbul Avrupa yakası için pay dağılımı Tablo-1’de ve Şekil-5’te yer almaktadır.

Tablo-1: Benzin Türleri Fiyat Oluşumu (TL/lt)

Ay	Ürün	Ürün Fiyatı	Toptancı Marjı	Gelir Payı	Dağıtıcı ve Bayi Marjı Toplamı	Toplam Vergi	Nihai Satış Fiyatı
Kasım	K.Benzin 95 Oktan	17,565	0,737	0,01596	2,919	13,279	34,517
	K.Benzin 95 Oktan (Diğer)	17,565	0,737	0,01596	2,972	13,290	34,580
Ekim	K.Benzin 95 Oktan	17,321	1,046	0,01596	2,874	13,283	34,541
	K.Benzin 95 Oktan (Diğer)	17,321	1,046	0,01596	2,926	13,294	34,604

Şekil-5: Yurt İçi Benzin Türleri Fiyat Oluşumu

Tablo-1 ve Şekil-5 incelendiğinde, Kasım ayında ortalama olarak 34,517 TL/lt düzeyindeki 95 oktan kurşunsuz benzin nihai litre fiyatının %38,52’lik kısmının vergi ve gelir payı, %50,89’luk kısmının ürün maliyeti ve %10,59’luk kısmının ise piyasada faaliyet gösteren şirketlerin brüt kâr marjından oluştuğu görülmektedir.

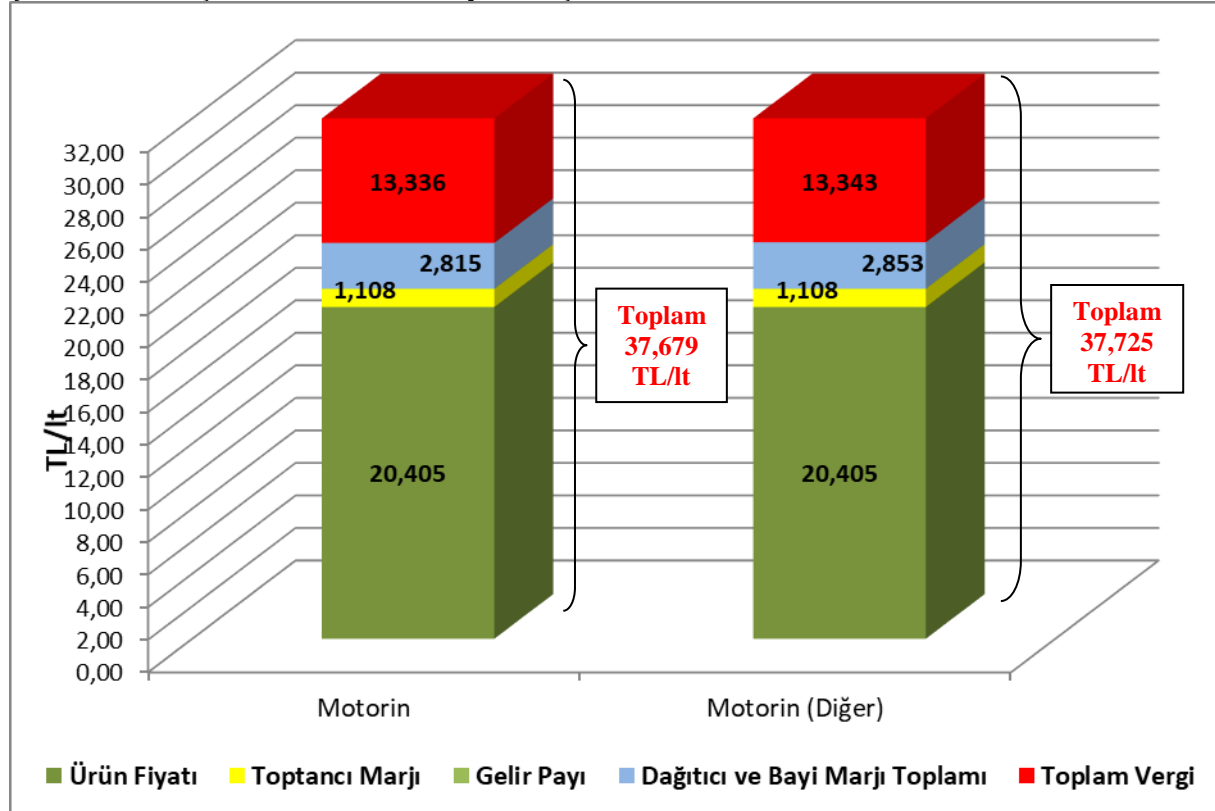
2.2 Motorin Türleri Fiyat Oluşumu (İstanbul Avrupa Yakası – Bir Litre)

Hâlihazırda resmi olarak tanımlı tek motorin türü bulunmaktadır. Akaryakıt istasyonlarında farklı ticari isimlerle satılan motorin türlerinin tamamı halk arasında “Eurodizel” olarak da bilinen kükürt miktarı 10 ppm olan motorindir. Uygulamada ise akaryakıt istasyonlarında ikisi de aynı standartları taşıyan normal motorin ve farklılaştırılmış motorin olmak üzere iki motorin türü bulunmakta olup, bu ürünlerin İstanbul Avrupa yakası için pay dağılımı Tablo-2’de ve Şekil-6’da yer almaktadır.

Tablo-2: Yurt İçi Motorin Türleri Fiyat Oluşumu (TL/lit)

Ay	Ürün	Ürün Fiyatı	Toptancı Marjı	Gelir Payı	Dağıtıcı ve Bayi Marjı Toplamı	Toplam Vergi	Toplam Satış Fiyatı
Kasım	Motorin	20,405	1,108	0,01596	2,815	13,336	37,679
	Motorin (Diğer)	20,405	1,108	0,01596	2,853	13,343	37,725
Ekim	Motorin	21,619	0,971	0,01596	2,760	13,540	38,906
	Motorin (Diğer)	21,619	0,971	0,01596	2,799	13,548	38,953

Şekil-6: Yurt İçi Motorin Türleri Fiyat Oluşumu

Tablo-2 ve Şekil-6 incelendiğinde, Kasım ayında ortalama olarak 37,679 TL/lit düzeyindeki motorin nihai litre fiyatının %35,44’lük kısmının vergi ve gelir payı, %54,15’lik kısmının ürün maliyeti, %10,41’lik kısmının ise piyasada faaliyet gösteren şirketlerin brüt kâr marjından oluştuğu görülmektedir.

3. AB ve Türkiye Kasım Ayı Kurşunsuz Benzin 95 Oktan Fiyat Karşılaştırması

5015 sayılı Petrol Piyasası Kanununun 10 uncu maddesinin onbirinci fıkrası "*Rafinerici ve dağıtıcı lisansı kapsamında yapılan piyasa faaliyetlerine ilişkin fiyatlar, en yakın erişilebilir dünya serbest piyasa oluşumu dikkate alınarak, lisans sahipleri tarafından hazırlanan tavan fiyatlar olarak Kuruma bildirilir.*" hükmünü haiz olup, söz konusu düzenlemeler çerçevesinde akaryakıt fiyatları Kurumumuz tarafından takip edilmektedir. Öte yandan, akaryakıt ürünlerine uygulanan vergi miktarları Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından belirlenmektedir. Kasım ayında Türkiye ve AB ülkelerinde kurşunsuz benzin 95 oktanın ortalama vergisiz ve vergili fiyatları ile litre başına alınan ve büyükten küçüğe sıralanmış vergi oranları Tablo-3'te yer almaktadır. Vergisiz fiyatların bileşenleri; ürün fiyatı, toptancı marjı, dağıtıcı marjı ve bayi marjıdır.

Tablo-3: Türkiye-AB Ülkeleri Kasım Ayı Kurşunsuz Benzin 95 Oktan Fiyat Karşılaştırması

Ülke	Vergisiz Fiyatlar (TL/LT)	Vergili Fiyatlar (TL/LT)	Vergi Oranı (%)
İtalya	23,72	56,33	57,90
Finlandiya	24,69	58,23	57,60
Hollanda	25,90	61,08	57,59
Yunanistan	24,52	57,76	57,54
Malta	18,07	41,31	56,25
Almanya	25,11	56,40	55,48
Fransa	25,91	56,67	54,28
Slovenya	21,76	47,58	54,26
İrlanda	26,10	55,85	53,28
Danimarka	27,64	59,05	53,20
AB 27 Ortalaması	25,04	53,44	53,14
Belçika	24,27	51,76	53,11
İsveç	24,53	51,76	52,61
Avusturya	23,04	48,49	52,50
Portekiz	25,31	53,06	52,29
Letonya	24,72	50,82	51,35
Çek Cumhuriyeti	23,55	48,06	51,00
Slovakya	24,25	49,22	50,72
Estonya	25,18	51,04	50,67
Hırvatistan	23,29	46,69	50,11
Lüksemburg	24,15	47,26	48,89
Litvanya	24,06	46,50	48,25
İspanya	26,51	49,72	46,67
Polonya	25,24	45,70	44,77
Bulgaristan	24,75	43,13	42,62
Macaristan	27,94	48,29	42,15
Romanya	24,44	42,20	42,07
Güney Kıbrıs Rum Yönetimi	25,75	44,21	41,75
Türkiye	21,22	34,52	38,52

Kaynak: https://energy.ec.europa.eu/data-and-analysis/weekly-oil-bulletin_en

4. AB ve Türkiye Kasım Ayı Motorin Fiyat Karşılaştırması

Kasım ayında Türkiye ve AB ülkelerinde motorinin ortalama vergisiz ve vergili fiyatları ile litre başına alınan ve büyükten küçüğe sıralanmış vergi oranları Tablo-4'te yer almaktadır.

Tablo-4: Türkiye-AB Ülkeleri Kasım Ayı Motorin Fiyat Karşılaştırması

Ülke	Vergisiz Fiyatlar (TL/LT)	Vergili Fiyatlar (TL/LT)	Vergi Oranı (%)
Malta	17,05	37,30	54,30
İtalya	26,78	55,90	52,09
Fransa	27,70	55,77	50,34
Belçika	28,08	56,36	50,18
İrlanda	28,64	55,97	48,82
Slovenya	26,30	50,56	47,99
Almanya	28,85	54,33	46,90
Hollanda	30,12	56,00	46,22
AB 27 Ortalaması	28,50	52,96	46,18
Letonya	27,76	51,12	45,71
Portekiz	27,69	50,85	45,54
Avusturya	28,39	52,09	45,49
Finlandiya	33,37	60,90	45,20
Danimarka	30,23	54,85	44,89
Yunanistan	30,11	53,55	43,78
Çek Cumhuriyeti	27,74	48,73	43,07
Hırvatistan	29,58	51,74	42,82
Litvanya	27,33	46,95	41,78
Polonya	27,31	46,79	41,63
Lüksemburg	28,12	47,95	41,36
Slovakya	29,25	49,81	41,28
İspanya	28,97	49,19	41,11
Estonya	29,21	48,82	40,16
Bulgaristan	26,28	43,76	39,94
Macaristan	30,44	50,48	39,69
Romanya	28,26	45,68	38,14
Güney Kıbrıs Rum Yönetimi	30,90	49,27	37,28
İsveç	39,81	63,38	37,19
Türkiye	24,33	37,68	35,44

Kaynak: https://energy.ec.europa.eu/data-and-analysis/weekly-oil-bulletin_en

NOTLAR:

- Akaryakıt istasyonlarında satılan benzin türleri “K. Benzin 95 Oktan” ve “K. Benzin 95 Oktan (Diğer)” başlığı altında yer almakta olup, diğer başlığı altında satılan ürünler şirketten şirkete farklı isimler alabilmektedir. Diğer taraftan Ülkemizde piyasaya akaryakıt olarak arz edilen veya dolaşımında bulunan benzin türlerinin, Türk Standartları Enstitüsü tarafından hazırlanan, "TS EN 228 Otomotiv Yakıtları-Kurşunsuz Benzin- Özellikler ve Deney Yöntemleri" standardına uygun olması zorunludur. Dolayısıyla teknik düzenlemeler açısından K. Benzin 95 Oktan ve K.Benzin 95 Oktan (Diğer) arasında herhangi bir fark bulunmamaktadır ve ikisi de her türlü benzinli araçta güvenle kullanılabilir.

- Akaryakıt istasyonlarında satılan motorin türleri, “Motorin” ve “Motorin (Diğer)” başlığı altında yer almakta ve diğer ürün kategorisinde satılan motorin için farklı şirketler farklı markalar kullanabilmektedir. Akaryakıt istasyonlarında satılan motorin türlerinin tamamı Avrupa standartlarında (eurodizel) ürünlerdir ve her türlü araçta güvenle kullanılabilir. Mevzuat açısından ülkemizde tek bir motorin standardı bulunmakta olup, motorin ürünlerinin Türk Standartları Enstitüsü tarafından hazırlanan, "TS EN 590 Otomotiv Yakıtları-Dizel (Motorin)-Gerekler ve Deney Yöntemleri" standardına uygun olması gerekir. Standartlar gereği bütün motorin türlerinde azami kükürt miktarının 10 mg/kg olması zorunludur. Motorin (Diğer) başlığı altında farklı markalarla satılan motorinin bazı katkı maddeleriyle ilave özellik kazandırıldığı ifade edilmektedir; ancak, bu ürünlerin standartlara uygunluğa ilave olarak, ifade edilen özellikleri taşıyıp taşımadığına dair herhangi bir kontrol ya da denetim bulunmamaktadır. Dolayısıyla teknik düzenlemeler açısından Motorin ve Motorin (Diğer) arasında herhangi bir fark bulunmamaktadır ve ikisi de dizel araçlarda güvenle kullanılabilir.

Tanımlar:

1. Ürün Fiyatı: Ürün Fiyatları Platts European Market Scan da CIF MED (Genova/Lavera) \$/TON olarak yayımlanmaktadır.

Platts European Market Scan da CIF MED (Genova/Lavera) başlığı altında K. Benzin 95 Oktan ve motorin için yayımlanan günlük fiyatların ortalamasının, TCMB tarafından belirlenen gösterge niteliğindeki ABD doları döviz satış kuru ve ürünün yoğunluğu ile çarpılması ile bulunan fiyattır. Uluslararası piyasalarda ürün fiyatları ham petrol fiyatlarından farklı yönde hareket edebildiği için (örneğin ham petrol fiyatları azalırken benzin fiyatlarının artması vb.) ürün fiyatlarının direk olarak ham petrol fiyatlarıyla ilişkilendirilmesi yanıltıcı olabilmektedir.

2. Toptancı Marjı: Rafinerici veya dağıtıcılar tarafından ürün fiyatı üzerine eklenen marjdır.

3. Gelir Payı: Ulusal petrol stokunun tamamlayıcı kısmının tutulabilmesi için tüketici fiyatlarına ilave edilen rakamlardır. Benzin türleri ve motorin türleri için 2023 yılı gelir payı 0,01596 TL/lt olarak belirlenmiştir.

4. Dağıtıcı ve Bayi Marjı Toplamı: Ürünlerin temin edilmesinden (Rafineriden, ithalat yoluyla veya diğer dağıtıcılardan) son kullanıcıya ulaştırılmasına kadar maliyetleri içeren marjdır.

5. Toplam Vergi: Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından belirlenen Özel Tüketim Vergisi (ÖTV) ve Katma Değer Vergisinin (KDV) toplamıdır.

Benzin Türleri için (95 Oktan)	ÖTV 7,5265 TL/lt	KDV oranı %20
Motorin Türleri için	ÖTV 7,0559 TL/lt	KDV oranı %20

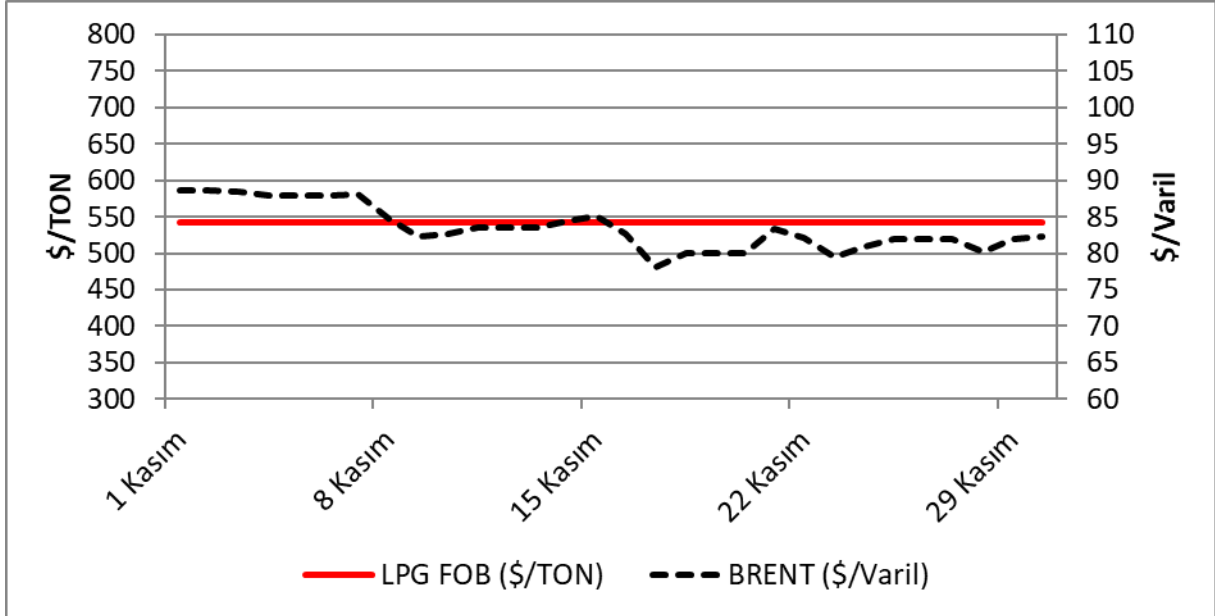
B. LPG PİYASASI

1. Kasım Ayında Uluslararası Piyasalarda ve Türkiye’de Ürün Fiyatlarının Seyri

1.1 Uluslararası Piyasalar

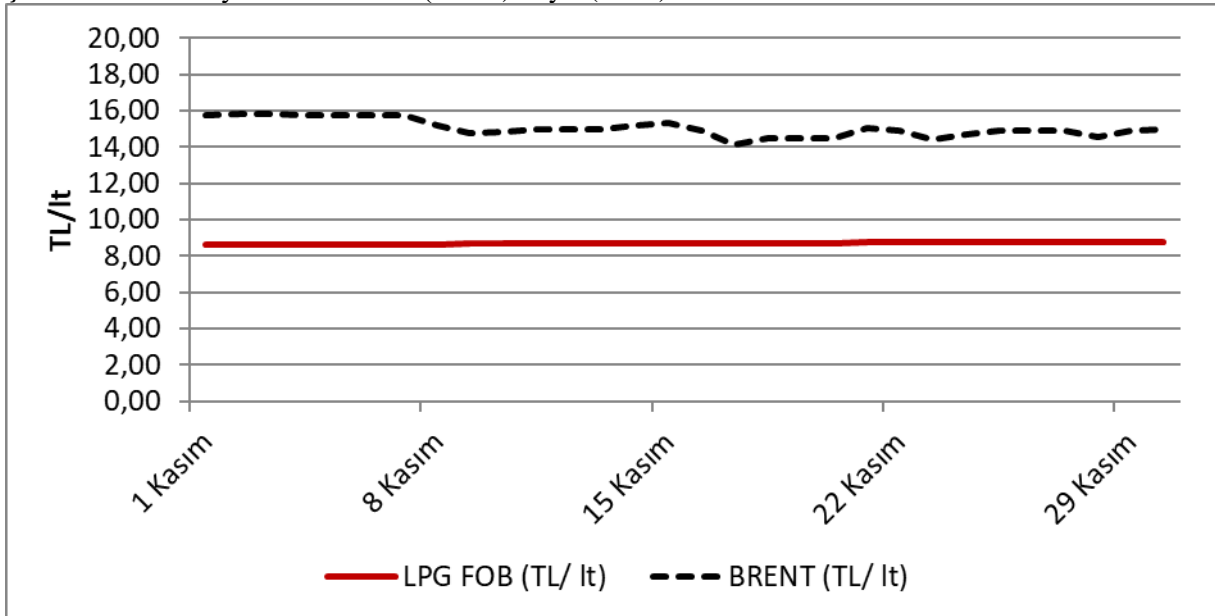
Ülkemiz LPG ürün fiyatları Sonatrach piyasa fiyatları referans alınarak takip etmekte olup söz konusu Sonatrach fiyatları, Propan ve Bütan olmak üzere ayda bir kez güncellenmektedir. Referans fiyat hesaplanırken söz konusu piyasada yayımlanan Bütan fiyatının %70’i ve Propan fiyatının %30’u alınmaktadır. Bu kapsamda karışım LPG (FOB) ürünü ve Brent tipi ham petrol (Dated-Brent) için yayımlanan fiyatlar Şekil-7’de sunulmuştur.

Şekil-7: Kasım Ayı LPG (\$/Ton) ve Brent (Dated-\$/Varil) Fiyat Seyri

Söz konusu veriler TL/lt’ye çevrilerek Şekil-8’de sunulmuştur.

Şekil-8: Kasım Ayı LPG ve Brent (Dated) Seyri (TL/lt)

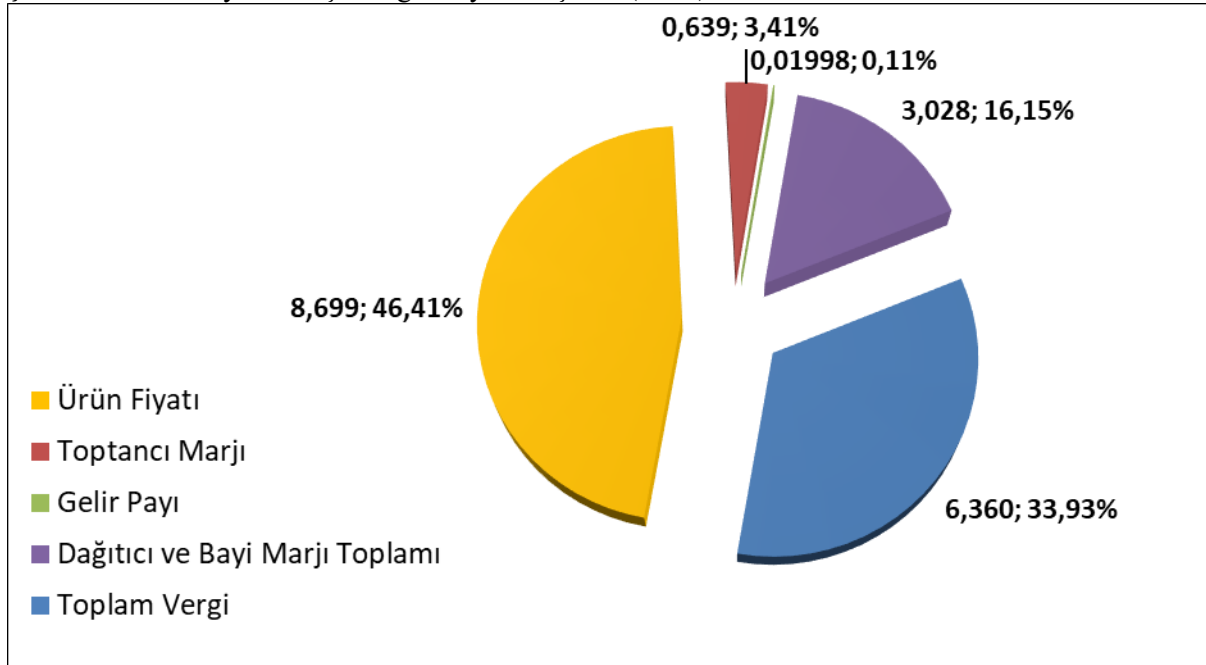
2. Kasım Ayı LPG (Otogaz) Fiyat Oluşumu (İstanbul Avrupa Yakası)

Bu bölümde, gösterge niteliğinde olması açısından, en yüksek hacimli ilk sekiz firmaya ait İstanbul Avrupa Yakası vergiler dahil LPG (Otogaz) fiyatlarının son 12 aylık dönemde nasıl seyrettiği ve nihai fiyat içerisindeki payların dağılımı Tablo-5 ve Şekil-9'da incelenmektedir.

Tablo-5: Yurt İçi Otogaz Fiyat Oluşumu (TL/lt)

Dönem	Ürün Fiyatı	Toptancı Marjı	Gelir Payı	Dağıtıcı ve Bayi Marj Toplamı	Toplam Vergi	Toplam Fiyat
2023 Kasım	8,699	0,639	0,01998	3,028	6,360	18,746
2023 Ekim	8,842	0,496	0,01998	2,959	6,346	18,664
2023 Eylül	8,222	0,534	0,01998	2,770	6,192	17,738
2023 Ağustos	7,044	0,624	0,01998	2,787	5,978	16,453
2023 Temmuz	5,251	0,646	0,01998	2,660	4,241	12,819
2023 Haziran	4,706	1,064	0,01998	2,511	2,669	10,970
2023 Mayıs	5,393	0,479	0,01998	2,272	2,644	10,808
2023 Nisan	5,475	0,577	0,01998	2,047	2,636	10,756
2023 Mart	6,968	0,469	0,01998	1,793	2,833	12,083
2023 Şubat	7,012	0,420	0,01998	1,742	2,830	12,024
2023 Ocak	6,041	0,476	0,01998	1,651	2,649	10,835
2022 Aralık	6,210	0,317	0,00896	1,590	2,638	10,764

Şekil-9: Kasım Ayı Yurt İçi Otogaz Fiyat Oluşumu (TL/lt)

Tablo-5 ve Şekil-9'dan da görüleceği üzere Kasım ayında 18,746 TL/lt düzeyindeki LPG (Otogaz) nihai litre fiyatının %34,03'lük kısmı vergilerden ve gelir payından, %46,41'lik kısmı ürün fiyatından, %19,56'lık kısmı toptancı, dağıtıcı ve bayi marjından oluşmaktadır.

3. AB ve Türkiye Kasım Ayı LPG (Otogaz) Fiyat Karşılaştırması

Ülkemizde otogaz için uygulanan vergi miktarlarını Hazine ve Maliye Bakanlığı belirlemektedir. Kasım ayında Türkiye ve AB ülkelerinde otogazın vergili fiyatları ile litre başına alınan ve büyükten küçüğe sıralanmış vergi oranları Tablo-6'da sunulmaktadır. Aynı tabloda, ülke bazında otogazın bir litresinin TL cinsinden vergisiz fiyatları da yer almaktadır.

Tablo-6: Türkiye-AB Ülkeleri Kasım Ayı LPG (Otogaz) Fiyat Karşılaştırması

Ülke	Vergisiz Fiyatlar (TL/LT)	Vergili Fiyatlar (TL/LT)	Vergi Oranı (%)
Estonya	11,44	20,86	45,19
Letonya	11,80	21,51	45,13
Portekiz	14,53	25,99	44,09
Litvanya	10,81	19,09	43,38
Almanya	17,85	31,04	42,50
Hollanda	14,55	24,69	41,05
İtalya	13,81	22,38	38,32
Polonya	14,13	21,57	34,47
Türkiye	12,37	18,75	34,03
Macaristan	17,19	25,39	32,31
Slovenya	17,96	26,23	31,50
Çek Cumhuriyeti	13,65	19,81	31,09
Slovakya	15,16	21,83	30,55
Romanya	14,46	20,35	28,97
Fransa	21,64	30,24	28,43
İspanya	23,12	29,25	20,96
Hırvatistan	19,24	24,34	20,93
Lüksemburg	17,84	22,46	20,57
Bulgaristan	15,11	18,51	18,37
Belçika	18,25	22,08	17,36

Kaynak: https://energy.ec.europa.eu/data-and-analysis/weekly-oil-bulletin_en

TANIMLAR:

1. Ürün Fiyatı:

Ülkemiz LPG ürün fiyatları bakımından referans olması açısından Sonatrach piyasa fiyatlarını takip etmekte olup, bahse konu piyasada LPG fiyatları Propan ve Bütan olmak üzere ayda bir kere yayımlanmaktadır.

Hesaplama yapılırken söz konusu piyasada yayımlanan “Bütan” fiyatının %70’i ve “Propan” fiyatının %30’u alınır ve hesaplanan rakam, her gün için TCMB tarafından belirlenen gösterge niteliğindeki ABD doları döviz satış kuru ve ürünün yoğunluğu ile çarpılması ile bulunan fiyattır.

Uluslararası piyasalarda LPG fiyatları ayda bir defa yayımlandığı için ve ham petrol fiyatlarından farklı yönde hareket edebildiği için (örneğin ham petrol fiyatları azalırken otogaz fiyatlarının artması vb.) ürün fiyatlarının direk olarak ham petrol fiyatlarıyla ilişkilendirilmesi yanıltıcı olabilmektedir.

2. Toptancı Marjı: Rafinerici veya dağıtıcılar tarafından ürün fiyatı üzerine eklenen marjdır.

3. Gelir Payı: Ulusal petrol stokunun tamamlayıcı kısmının tutulabilmesi için tüketici fiyatlarına ilave edilen rakamlardır. LPG için 2023 yılı gelir payı 0,0199752 TL/lt olarak belirlenmiştir.

4. Dağıtıcı ve Bayi Marjı Toplamı: Ürünlerin temin edilmesinden (Rafineriden, ithalat yoluyla veya diğer dağıtıcılardan) son kullanıcıya ulaştırılmasına kadar maliyetleri içeren marjdır.

5. Toplam Vergi: Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından belirlenen Özel Tüketim Vergisi (ÖTV) ve Katma Değer Vergisinin (KDV) toplamıdır.

LPG (Otogaz) için	ÖTV 5,778 TL/kg	KDV oranı %20
-------------------	-----------------	---------------